لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

ketabton.com - The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دی، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

ketabton.com - The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: ګواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ - په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ - په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ - په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ - په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ - هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

ketabton.com - The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې يو مسکين ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، كه روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يي قضاء راوړي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تي وركونكي ښځه چه په هغو روژه نيول مشكل وي د حمل او تي وركولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدي صورتونو كي به روژه ماتوي، او چه كله ئي عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځې به روژې نه نيسي په حالت د حيض او نفاس كي، او چه كله روغي شوي قضاء به راگرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لكه څوك اوبو راخيستي وي او دا يي خلاصول غواړي يا څوك په اور كي حصار وي. پدي صورتونو كي كه روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بيا به يي قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، كه سفر يي مستقل وي لكه د ټريلو واله چه اكثر وخت يي په سفر وي يا يي سفر عارضي وي لكه د عُمري سفر،

ketabton.com - The Digital Library

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتيږي:

١ - کله چه روژه دار يو شي اُوخري په هيره سره ، يا ناپوهيء سره، يا پري څوك زور راولي، نو روژه يي نه ماتيږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زموږ پالونکيه ته مه نيسه موږ که چيري هير کړه موږ يا خطاء شو»،

همدارنګي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه يي په ايمان مطمئن وو».

٢ - که چيري روژه دار څه وخوړل، پدي خيال چه نمر پريوتي دي، يا پدي خيال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه يي نه فاسديږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

ketabton.com - The Digital Library

۳ - که چیرې یې مضمضه وکړه، او اوبه یې حلق ته ورسیدلې روژه یې نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده یې نه ده کړې، که چیرې په خوب کې پرې اودس واوختلو روژه نه فاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کې نه دی.

روژه ماتونکې اته دي:

۱ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کې روژه دار جماع وکړي نو په هغې قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته کفاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه میاشتې پرله پسې روژه نیول، که د دې طاقت یې نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراک ورکول.

۲ - په ویښه خپل مَنِي ایستل، د لاس په ذریعه یا د چا سره د سملاستو په ذریعه یا د ځکولو یا ځان ته د نژدې کولو په ذریعه.

۳ - خوړل یا سکل د یو شي، برابره خبره ده که انسان ته نفعه رسوي لکه ډوډې اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ - هغه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هغې په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فائده نه ورکوي په هغې روژه نه ماتیږي که د

ketabton.com - The Digital Library

غوخي وي او كه د رګ، اګر كه په حلق كي يي خوند بياموځي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکـــول. ليکن د پوزي يا د غاښ نه وينه وتلو باندي روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) كول قصداً. كه بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلي په هغي روژه نه ماتيږي.

فايدي:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت كي د روژي نيت وكړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وكړي.

٢ – كله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه د صباح ختلو نه مخكي پاكه شوه په هغي روژه فرض ده. اګر كه غسل يي د صباح نه روسته وكړه.

٣ – روژه دار له د روژي په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي كول، په غوږ يا پوزه كي دوايي اچول جائز دي. اګر كه خوند يي په حلق كي محسوس كړي.

٤ – مسواك وهل د روژي په صباح، غرمه، مانبام ته نژدي،

ketabton.com - The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غرغره به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیړه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

ketabton.com - The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غیبت، دوکه او سودي کارو بار پریږدي. او هغه خبري او کار پریږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

ketabton.com - The Digital Library

٦ – پدې میاشت کې لیلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخرې شپه روژه دارو ته بښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب گیرې سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي یعني «یو څه ظاهري یا باطني فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسي نه ده. دا صرف زما لپاره

ketabton.com - The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم . [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي ګناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سکاك نه منع شي بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو کار او بې صبرې پرې نه دې. نو د دې خوړل او څکل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنګې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو کله چه ستاسې د يو کس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې کوي نه دې ګناه کوي، او نه دې بې صبرې کوي. که چا ورته کنځل وکړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! کله چه تا روژه ونيوله پکار ده چه ستا غوږونه، سترګې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لکه دارنګه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.

ketabton.com - The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پكار دي چه د امام سره تراويح پوره كړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليكل شي. ځكه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليكل شي. [السنن].

صدقه وركول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلكو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان كي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو».
[متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان كي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ - په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي:
«دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

ketabton.com - The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو ورونو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

ketabton.com - The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كَسْ پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بياموند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمي نه راځي.

ketabton.com - The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کریم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړې ځکه چې سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډیر متأثره کیدل.

امام بیهقي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت نقل کړې چه کله دا آیت نازل شو. «آیا پس تاسي د دي وینا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ۵۹ - ۶۰].

اهل صُفي والو دومره وژړل چه اوښکي یي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلګي واوریدلي نو ویي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بیا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ویري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کیناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به یي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بیا کیني او الله یادوي تر دي چه نمر راوخیژي

ketabton.com - The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دي لپاره د يو حج او عمري مکمل، مکمل، مکمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو کي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کي لس ورځي اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغي کال یي شل ورځي اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالی فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ١ - ٣]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ایمان په وجه او د ثواب لپاره قیام (نفلونه وکړل) تیر شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

ketabton.com - The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش کولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر کولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو کي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو کي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو کي ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وکړ، که زه د قدر شپي سره موافقه وکړم يعني لاندي يي باسم، نو کومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (**اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښښنه کونکي يي ښښنه خوښوي نو ماته ښښنه وکړه.

ډير ذکر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو کي ډير ذکر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو کي چه په هغي کي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ – د روژه ماتي وخت دي . ځکه د روژه دار لپاره پدي وخت کي يو خاص وخت وي چه په هغي کي دعا نه واپس کيږي.

ketabton.com - The Digital Library

۲ – د شپې آخري دریمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجلال نازلیږي او وایي: آیا څوك غوښتونکي شته چه سوال یي ورکړم: آیا څوك ښښنه غوښتونکي شته چه بخنه ورته وکړم.

۳ – د چربانګ په وخت کي بخنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ کي د الله نه بخنه غواړي» [الذاریات]

د جمعي په ورځ د دعا قبلیدولو د وخت لټون کول. او مناسب وخت یي د جمعي د ورځي آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د کومو نه چه په روژه کي ځان ساتل په کار دي:

۱ – د شپې نه ورځ او ورځي نه شپه جوړول یعني ټوله ورځ خوب او شپه کي شب ګیر.

۲ – د بعضي فرضي مونځونو نه ویده کیدل.

۳ – په خوړلو او سکلو کي زیاتي کول.

٥ – بي فائدي وخت ضائع کول.

٦ – چربانګي ډیر د وخته کول او بیا د سحر مانځه نه وړاندي ویده کیدل یعني مونځ پریښودل.

۷ – کله چه د روژه ماتي وخت نژدي وي نو په تیزه ګاډي چلول.

ketabton.com - The Digital Library

۸ – د تراویح مونځ پریښودل.

۹ – د بې فایدي لوبو، ساعت تیري، او گناهونو لپاره د ځوانانو جمع کیدل.

۱۰– د ډیوټي او وظیفي په وخت کي د کار د ملگرو سره جمع کیدل او وخت په غیبت او چوغلۍ تیرول.

۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تیریدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو لیکن یوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نیت صفائي ده یعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نیول، ځکه خو وایي چه ډیر ځل روژه دار ته په روژه کي د تندي او لوږي نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصلیږي. او همدا وجه ده چه په حدیث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کیږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ایماناً واحتساباً» یعني روژه به صرف په الله باندي د ایمان او د ثواب لپاره نیسي: د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصیب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کیږي چه: اي د خیر غوښتونکیه، متوجه شه: اي د شر لټونکیه: کمي وکړه په شر کي: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشمیره، لږ سوچ وکړه، په تیر شوي رمضان کي ډیرو خلکو

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ سره روژې نیولې وې لیکن اوس هغوی چیرې دي ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړې وې، فکر وکړه چه هغوی چیرې تللي دي؟ بعضې له دوی نه مرګ ناڅاپه ورک کړل بعضې ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا ګانو په باره کې تپوس کوي کومې چه د تهجد په مانځه کې ویلې کیږي:

لاندې د بعضو دُعاګانو ذکر کیږي:

۱ - د رکوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کې د خپل رب لویې او تعظیم بیان کړئ». [مسلم] نو مونږ به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ**: «پاک دې لوی پروردګار زما» درې ځله یا زیات، یا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ وبِحَمْدِهِ**: «پاک دې لوی پروردګار زما او د هغې تعریف دې» بیا د دې نه روسته دا لاندې اذکارو کې یو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِي)** «ای الله زمونږ پروردګاره ته پاک یې او ستا تعریف دې، ای

ketabton.com - The Digital Library

الله ما ته ببنبه وكړي» (اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) - (سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ).

«اي الله ستا لپاره ما ركوع وكړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوكي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت كي وي، او هغه جسم كوم چه زما قدمونو اوچت كړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

ketabton.com - The Digital Library

۲ – هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ويل کيږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ يا: **ولَكَ الْحَمْد** يا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کڼه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبَاً مُبَارَكَاً فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمونږ ربه او ستا لپاره تعريفونه دي ډير، پاك، په هغوي کي برکت دي، څرنګه يي چه زمونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» يا ورسره دا هم زياته کڼه: «**مِلْءَ السَّمواتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَه، أهْلَ الثَّنَاءِ والمَجْدِ، أحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مينځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

ketabton.com - The Digital Library

دي، اي د صـفتونو او لويي لايقـه، د ټولو نه رسبـتني خـبره کـومه چه بنده کـړي وي هـم د هـغـه ده، مونږ ټول ستـا بنده گـان يوو. اي الله ته چه څـه ورکـړي هغـه څـوك نه شـي منع کولي، او تـه چه څه منع کړي د هغي ورکونکي نه شته. ستا په دربار کي رُتبي واله تـه د هغه رُتبه فـائده نه شي ورکـولي»

دا بار بـار وايه يا ورسـره دا هـم زيات کـړه: **الـلَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالـثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالمَاءِ البَارِدِ، الـلَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الـذُّنُوبِ والخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأبْيَضُ مِنَ الدنَسِ**».«اي الله پاك کـړي مـا (د گناه نه) په واوري سـره، په گـلي سـره، په يخـو اوبو سره، اي الله: پاك کړي مـا د گناهونو نه او د خطاگـانو نه لکه څرنگه چه سپينه جامه د خيري نه پاکيدلي شـي»

د سجدي دُعا گاني:

رسـول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سـجـده ده نو پدي کي د دُعـا (غـوختـنـي) کوشش وکـړي، لايق ده چه سـتـاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

ketabton.com - The Digital Library

بل حدیث کي راغلي دي: کله چه انسان په سجده کي وي نو الله ته ډیر نژدي وي، نو په کي ډیره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کي به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډیر اوچت دي رب زما» دري ځله یا د دي نه هم زیات بار بار ویل، یا دا وو ایه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډیر اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مي ایمان راوړی، تا ته تابع یم، ته زما رب یي، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما یي پیدا کړي د هغي شکل یې جوړ کړي او ښکلي یي کړ شکل د مخ او برسیره یي کړا سترګي او غوږونه د هغي، نو د برکت والا دي الله چه ښه پیدا کونکي دي»

ketabton.com - The Digital Library

«اللّـــهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښـــه مـــا ته ټوله ګناه زمـــا لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاك دي الله د ډير زور خـــاوند دي او د لوي بادشـــاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إلهَ إلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاك يي سـره د تعـريفـونو خـپلو، نه شتـه

ketabton.com - The Digital Library

بل معبود بر حق مگر ته يې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړې، زما په سترگو کي رڼا پيدا کړې، زما لاندې، باندې، ښې، گڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کي رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

ketabton.com - The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصې نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يې څرنګه چه د خپل تعريف کړې»

د دوو سجدو په مينځ کې دُعا:

رَبِّ اغْفِرْلِي.... رَبِّ اغْفِرْلِي، ... رَبِّ اغْفِرْلِي يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کې راغلي او شيخ الباني قوي کړې) «**اللّٰهُمَّ رَبِّ اغْفِرْلِي وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببښنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدې دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

ketabton.com - The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډېر اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او ستركي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډېر استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

ketabton.com - The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «**اللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**».

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شوُو دُعا ګانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نیت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

ketabton.com - The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخـر کي ســتــاسي نه دا درخــواست دي چه هـر چا دا رساله تيـاره کـړي ، يا ليکلي يا پښتـو ژبـي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

ketabton.com - The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English